

М48

3403

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

імені М.П. Драгоманова

МЕЛЬНИК Ольга Петрівна

УДК 378.016:786.2

ФОРМУВАННЯ ДОСВІДУ МУЗИЧНО-ПРОСВІТНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ В ПРОЦЕСІ ФОРТЕПІАННОЇ
ПІДГОТОВКИ

13.00.02 – теорія та методика музичного навчання

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Київ – 2012

8317

НБ НПУ ім. М.П. Драгоманова

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова, Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, м. Київ.

Науковий керівник:

доктор педагогічних наук, професор
ЩОЛОКОВА Ольга Пилипівна,
Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова, Інститут мистецтв,
завідувач кафедри фортепіанного виконавства
і художньої культури.

Офіційні опоненти:

доктор педагогічних наук, професор
КУНЕНКО Людмила Олександрівна,
Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова, професор кафедри
теорії та методики музичної освіти, хорового
співу і диригування;

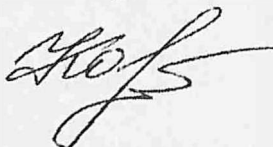
кандидат педагогічних наук, доцент
РЕБРОВА Олена Євгенівна,
Південноукраїнський національний
педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського,
заступник директора Інституту мистецтв.

Захист відбудеться “13” червня 2012 р. о 12 год. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.053.08 у Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова за адресою : 01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова за адресою: 01601. м. Київ, вул. Пирогова, 9.

Автореферат розісланий “10” травня 2012 р.

**Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради**

А.В. Козир

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. В умовах соціокультурної ситуації, що склалася в Україні, надзвичайну увагу привертає до себе питання духовного відродження суспільства. У його межах гостро постає проблема визнання соціальної значущості професії вчителя музики, її просвітницького потенціалу.

Стрімке зростання інформаційно-комунікативного світового простору з активним поширенням у ньому сумнівних зразків розважальної музики, нерідко низької якості, ставить перед сучасним учителем музики нові завдання, пов'язані з підвищенням інтересу до класичного музичного мистецтва. Адже відомо, що регулярне спілкування з ним створює надійні передумови гармонізації, морального вдосконалення та духовного зростання особистості, натомість як відмова від нього значно збіднює її внутрішній світ. До того ж, судячи з історії людства, саме музика серед усіх інших видів мистецтв завжди відігравала роль каталізатора особистісного становлення, оскільки в міру свого потужного емоційного впливу породжувала в людині потребу прояву духовності, високих почуттів, інтелектуальних і творчих можливостей.

На жаль, сьогодні в молодіжному середовищі нерідко спостерігається нехтування або відверта неповага до гуманістичних ідеалів, стверджених у високохудожніх творах музичного мистецтва. Подолати таке негативне ставлення учнів до серйозної музики може лише вчитель, добре підготовлений до організації та здійснення музично-просвітницької роботи. Саме тому суттєво актуалізується проблема формування в майбутніх фахівців досвіду з означеного напрямку роботи, який забезпечить її успішність, ефективність і результативність у подальшій професійній діяльності.

Музично-просвітницьку діяльність науковці розглядають як: основу лекторської практики музикознавця (С. Дуков), спосіб художньої комунікації з аудиторією (М. Каган), засіб розвитку ораторської майстерності (С. Ножин), невід'ємну складову виконавської практики студентів (С. Куришев), культурний пласт, в рамках якого здійснюється концертно-освітня діяльність учителя музики (Т. Жигінас), складову професіограми вчителя-пропагандиста музики (І. Полякова), форму позаурочної музично-виховної роботи в загальноосвітній школі (О. Апраксіна, Л. Дмитрієва, Н. Черноіваненко).

Проблема визначення основних положень, специфіки застосування різних форм музично-просвітницької роботи досліджувалась Б. Асаф'євим, Н. Гродзенською, Д. Кабалецьким, В. Шацькою, Б. Яворським та ін. Необхідність у спеціальній методичній підготовці майбутнього вчителя музики підкреслена в працях Е. Абдулліна, О. Апраксіної, Л. Арчажникової.

У сучасній теорії і методиці музичного навчання та виховання проблема музичного просвітництва представлена достатньо широко й різнобічно. Теоретичні основи усної пропаганди в педагогічному процесі, її специфіка

розкриті в роботах А. Жаркова, І. Зимньої, О. Леонтьєва, В. Петрушина. Питанню підготовки кадрів до культурно-просвітницької діяльності присвячені праці С. Громова, М. Серьогіна. У дослідженнях І. Полякової, О. Халікової, Е. Скуратової приділена увага формуванню готовності майбутніх учителів до здійснення музично-пропагандистської діяльності. Специфіка підготовки вчителів початкових класів та музики до здійснення музично-просвітницької діяльності розкрита в дисертації Л. Кожевнікової. Різноманітні аспекти цієї проблеми представлені в роботах І. Аушевої, Л. Куненко, Г. Падалки, І. Сипченко, О. Ребрової, О. Рудницької, І. Феруз, С. Феруза, О. Щолокової.

Аналіз науково-педагогічних джерел дає змогу говорити про значущість музично-просвітницької діяльності як важливої складової фахової підготовки вчителя музики. Однак зазначені дослідження не охоплюють усіх аспектів проблеми. Поза увагою науковців залишилися питання формування досвіду музично-просвітницької діяльності майбутнього вчителя музики в процесі фортепіанної підготовки, яке потребує спеціального дослідження.

Актуальність означеної проблеми, її недостатня теоретична та практична розробленість, об'єктивна потреба в музично-просвітницькій підготовці студентів засобами фортепіанного навчання зумовили вибір теми дисертації: *“Формування досвіду музично-просвітницької діяльності майбутнього вчителя музики в процесі фортепіанної підготовки”*.

Зв'язок дисертаційної роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано відповідно до тематичного плану наукових досліджень кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування Інституту мистецтв Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Тему дисертаційного дослідження затверджено Вченою радою Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (протокол № 3 від 27.11.2008 р.) та узгоджено в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень у галузі педагогіки і психології АПН України (протокол № 2 від 31.03.2009 р.).

Мета дослідження полягає в розробці, теоретичному обґрунтуванні й експериментальній перевірці ефективності методики формування досвіду музично-просвітницької діяльності майбутнього вчителя музики в процесі фортепіанної підготовки у вищих музично-педагогічних навчальних закладах.

Об'єкт дослідження – процес фахової підготовки майбутніх учителів музики.

Предмет дослідження – методика формування досвіду музично-просвітницької діяльності майбутнього вчителя музики в процесі фортепіанної підготовки.

Відповідно до мети були сформульовані такі **завдання дослідження**:

1. Здійснити ретроспективний аналіз наукової літератури з проблеми дослідження та конкретизувати його основні поняття “просвітництво”, “музично-просвітницька діяльність”.
2. Надати визначення поняттю “досвід музично-просвітницької діяльності”, розкрити його сутність і зміст, розробити та теоретично обґрунтувати компонентну структуру даного феномену педагогічної діяльності.
3. Розробити критерії і показники рівнів сформованості досліджуваного досвіду в майбутніх учителів музики.
4. Проаналізувати реальний стан та існуючі проблеми формування досвіду музично-просвітницької діяльності студентів у практиці вищих музично-педагогічних навчальних закладів.
5. Розробити та теоретично обґрунтувати організаційно-методичну модель формування досвіду музично-просвітницької діяльності майбутнього вчителя музики.
6. Експериментально перевірити оригінальну методику формування досвіду музично-просвітницької діяльності майбутніх учителів музики у вищих музично-педагогічних навчальних закладах.

Методологічною та теоретичною основою дослідження є: філософські положення про сутність і роль досвіду в життєдіяльності людини (І. Зязюн, Л. Левчук, О. Лосєв, В. Іванов та ін.); педагогічні теорії формування досвіду (Ю. Бабанський, В. Бондар, О. Киричук та ін.); концепція єдності свідомості та діяльності (О. Леонтєв, С. Рубінштейн та ін.); теорія формування особистості в діяльності (Б. Ананьєв, О. Леонтєв, В. Слободчиков, Д. Ельконін та ін.); психолого-педагогічні концепції особистості (Є. Ануфрієв, В. Іванов, К. Платонов, В. Сержантов та ін.); теорія діалогу (М. Бахтін, М. Каган); наукові погляди з приводу духовно-ціннісного осягнення мистецтва особистістю (Б. Асаф'єв, Л. Виготський, В. Медушевський, С. Назайкінський та ін.); теоретичні положення про специфіку професійної підготовки вчителя музики (Л. Арчажникова, О. Рудницька та ін.); праці, присвячені психолого-педагогічним основам лекційної пропаганди (О. Леонтєв, І. Зимня, С. Ножин та ін.) та виховній ролі музично-просвітницької діяльності в роботі педагога-музиканта (Б. Асаф'єв, Д. Кабалєвський, В. Петрушин, В. Шацька та ін.); сучасні педагогічні концепції вдосконалення фахової підготовки музикантів-педагогів у вищих музично-педагогічних навчальних закладах (М. Гриньова, Г. Падалка, О. Пехота, О. Олексюк, О. Щолокова та ін.).

Методи дослідження. У ході дослідно-експериментальної роботи було використано комплекс методів теоретичного та емпіричного спрямування. Серед *теоретичних методів*: аналіз наукових і методичних джерел з досліджуваної проблеми, їх класифікація та систематизація; узагальнення педагогічного досвіду у сфері музично-педагогічної освіти; моделювання. Серед *емпіричних методів*:

педагогічне спостереження, бесіди, анкетування, інтерв'ювання, метод експертної оцінки, метод ранжування, проєктивні методи, педагогічний експеримент для перевірки ефективності запропонованої методики, методи математично-статистичної обробки експериментальних даних (критерій Фішера).

Організація дослідження. Наукове дослідження проводилося протягом 2008 – 2011 років у три етапи.

I етап (2008 – 2009 рр.) – теоретичне вивчення проблеми дослідження, аналіз філософської, психолого-педагогічної наукової літератури; встановлення вихідних теоретико-методологічних позицій; окреслення мети, завдань та основних методів дослідження; проведення констатувального експерименту з метою виявлення реального стану сформованості досвіду музично-просвітницької діяльності майбутніх учителів музики.

II етап (2009 – 2011 рр.) – моделювання та проведення формувального експерименту, під час якого було апробовано оригінальну методику формування досвіду музично-просвітницької діяльності майбутніх учителів музики у вищих музично-педагогічних навчальних закладах; апробація і публікація матеріалів.

III етап (2011 р.) – аналіз, систематизація та узагальнення результатів дослідно-експериментальної роботи; здійснення літературного та графічного оформлення дисертаційного дослідження; апробація і публікація матеріалів.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше:

- дано визначення поняттю “досвід музично-просвітницької діяльності” майбутнього вчителя музики і *розкрито* його зміст;

- *визначено* специфічні особливості й *розроблено* компонентну структуру, показники та критерії оцінювання, рівні сформованості досліджуваного феномену;

- *обґрунтовано* положення про необхідність оволодіння студентами досвідом музично-просвітницької діяльності, який виступає невід’ємною складовою фахової підготовки та передумовою вдосконалення педагогічної майстерності майбутнього вчителя музики;

- *розроблено і теоретично обґрунтовано* організаційно-методичну модель формування досвіду музично-просвітницької діяльності майбутнього вчителя музики та *впроваджено* поетапну методику формування означеного феномену в сучасну практику навчання та виховання.

- *дістало подальшого розвитку* використання в педагогічній практиці комплексу специфічних функцій музично-просвітницької діяльності.

Практичне значення дослідження визначається його спрямованістю на вдосконалення фахової підготовки студентів вищих музично-педагогічних навчальних закладів і полягає у розробці та впровадженні в практику методики формування досвіду музично-просвітницької діяльності вчителя музики, яка забезпечує її оптимізацію в процесі фортепіанної підготовки. Матеріали дисертаційного дослідження можуть бути використані: у практиці вищих навчальних педагогічних закладів, педагогічних училищ та коледжів; в курсі

“Методика музичного виховання”; студентами під час проходження педагогічної практики; вчителями музики загальноосвітніх шкіл на уроках та позаурочних заняттях.

Апробація і впровадження результатів дослідження. Основні положення та результати дослідження обговорювались та позитивно оцінені на засіданнях кафедри теорії та методики музичної освіти, хорового співу і диригування Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, кафедри фортепіано Мелітопольського державного педагогічного університету імені Б. Хмельницького. А також на *Міжнародних* науково-практичних конференціях: “Гуманістичні орієнтири мистецької освіти” (Київ, 2009, 2011), “Художня культура і освіта: традиції, сучасність, перспективи” (Мелітополь, 2009, 2010), “Актуальні проблеми мистецтва: історія, теорія, методика” (Мінськ, 2011) та *Всеукраїнській* відкритій конференції, присвяченій пам’яті А.Ф. Кречківського, “Проблеми удосконалення професійної підготовки фахівців мистецьких дисциплін” (Суми, 2011),

Результати дослідження впроваджено в навчально-виховний процес Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (довідка № 07-10/3298 від 25 жовтня 2011р.), Мелітопольського державного педагогічного університету імені Б. Хмельницького (довідка № 06/1767 від 30 вересня 2011р.), Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (довідка №83 від 30 вересня 2011р.) та Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського (довідка № 2640 від 06 жовтня 2011р.).

Публікації. Результати дослідження опубліковано у 8 одноосібних публікаціях автора, з яких 5 статей – у провідних фахових виданнях з педагогіки.

Структура та обсяг дисертаційної роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (271 найменування, з них 3 іноземною мовою). Основний текст дисертації складас 198 сторінок, загальний обсяг роботи – 227 сторінок. Робота містить 9 таблиць, 7 рисунків, що разом із додатками становить 16 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність досліджуваної проблеми, сформульовано мету, завдання, об’єкт і предмет дослідження, розкрито наукову новизну, практичне значення отриманих результатів, представлено дані щодо апробації результатів дослідження, наведено відомості про публікації та загальну структуру дисертації.

У **першому розділі** “*Досвід музично-просвітницької діяльності майбутнього вчителя музики як психолого-педагогічна проблема*” різнобічно охарактеризовано феномен просвітництва, визначено його призначення і роль у

становленні й розвитку педагогічної думки, простежено історичну ретроспективу музичного просвітництва та розкрито специфіку здійснення музично-просвітницької роботи в загальноосвітній школі.

Конкретизація основних понять дослідження дала змогу автору розглядати означений феномен як унікальне явище, очевидну даність і закономірність педагогічної діяльності, що проявляється в її типових ознаках, меті, головних функціях та позитивним чином впливає на освітній і загальнокультурний рівень розвитку окремої особистості та суспільства в цілому.

За результатами проведеної аналітичної роботи з теоретичних основ дослідження з'ясовано, що просвітницька діяльність є важливим функціональним елементом педагогічної роботи, яка набуває принципових особливостей у професії вчителя музики. Вони полягають: у синкретичному характері діяльності, у використанні притаманних винятково музичному мистецтву засобів впливу, специфічних умовах її проведення (публічність, сценічність), часі проведення (поза межами уроку), своєрідності її форм і методів.

На основі розроблених функцій мистецтва (Ю. Борсв), мистецької освіти (Г. Падалка) та музично-просвітницької діяльності (Л. Кожевнікова) подальшого розвитку в дисертації дістали наступні функції означеного напрямку діяльності: *евристично-пізнавальна* (як пошук і винайдення відповідей на актуальні життєві питання шляхом осмислення музичного мистецтва); *гедоністична* (як наслідок взаємодії з прекрасним і отримання від нього естетичної насолоди); *ціннісно-орієнтаційна* (як результат надбання, закріплення й оновлення слухацьких уявлень, поглядів, тверджень, переконань та оцінок відповідно до загальнолюдських цінностей, стверджених у мистецтві); *перетворююча* (як трансформування образу мислення, поведінки, вчинків слухачів у результаті змін на ціннісно-орієнтаційному рівні).

Саме просвітництво в музичній сфері найбільш повноцінно реалізує сутнісне наповнення терміну “просвітити” – дарувати світло інтелектуальне, наукове і моральне, навчати істинам і добру, вчити розум і серце (В. Даль), оскільки результатом спілкування з мистецтвом є не лише розвиток інтелекту, а, передусім, збагачення духовної складової кожної особистості.

У **другому розділі** “*Понятійне та структурне визначення досвіду музично-просвітницької діяльності майбутнього вчителя музики*” дано визначення досвіду музично-просвітницької діяльності майбутнього вчителя музики, розкрито його сутність, зміст, розроблено компонентну структуру цього явища, критерії оцінювання, показники й рівні його сформованості та теоретично обґрунтовано організаційно-методичну модель його формування.

На основі здійсненого аналізу філософських, соціологічних, психологічних та педагогічних підходів ***досвід музично-просвітницької діяльності*** інтерпретується як *складне інтегративне особистісне утворення, що відображає певний художньо-естетичний рівень розвитку особистості і виступає процесом*

та результатом її свідомої, цілеспрямованої взаємодії з учнівською молоддю з метою розповсюдження музично-естетичних знань, популяризації високохудожніх зразків світової музичної культури, активізації учнівського духовного потенціалу.

Спираючись на культурологічну концепцію освіти (В. Красвський, М. Скаткін, І. Лернер) була розроблена структура досліджуваного досвіду, серед компонентів якої виділено: *когнітивно-орієнтаційний, діяльнісно-емпіричний, креативно-праксеологічний, рефлексійно-аксіологічний*. Кожний попередній компонент такого досвіду виступає умовою для існування і функціонування наступного.

Когнітивно-орієнтаційний компонент надає уявлення про музичне просвітництво, просвітницьку діяльність учителя музики і сприяє розумінню щодо її здійснення. Він складається із знань з історії музичного просвітництва та особливостей музично-просвітницької діяльності вчителя музики; знань, пов'язаних із розробкою сценаріїв музично-просвітницьких заходів, їх організацією. До *діяльнісно-емпіричного* компонента, спрямованого на практичну реалізацію означеної діяльності, входять навички й уміння: оперування знаннями з історії музичного просвітництва та специфіки музично-просвітницької діяльності вчителя; розробки і змістового наповнення сценарію музично-просвітницького заходу (формування, оперування та адаптування інформації, аналітичні); реалізації музично-просвітницького заходу (музично-виконавські, лекторсько-виконавські, комунікативні, саморегулятивні). *Креативно-праксеологічний* компонент забезпечує виконання вищезначеної діяльності на новому творчому рівні та містить: творче ставлення до історичної практики, методів і принципів музично-просвітницької роботи попередніх поколінь музикантів, можливість їх творчого осмислення й модернізації; творче вирішення завдань розробки та змістового наповнення сценарію музично-просвітницького заходу; імпровізаційність та артистичність у реалізації музично-просвітницького заходу. *Рефлексійно-аксіологічний* компонент зумовлює формування ставлення до музично-просвітницької діяльності, а саме до: музичного просвітництва як засобу зростання духовності суспільства; музично-просвітницької складової професії вчителя музики та її ролі в музично-естетичному вихованні підростаючого покоління; подій, фактів дійсності та характеру їх відображення у змісті сценарію музично-просвітницького заходу; себе як майбутнього музичного просвітника.

Враховуючи структуру досліджуваного феномену та основні недоліки підготовки студентів до здійснення музично-просвітницької роботи була розроблена *організаційно-методична модель формування досвіду музично-просвітницької діяльності* (Рис.1), яка містить мету, завдання, принципи, педагогічні умови, етапи, форми й методи роботи викладача зі студентами.

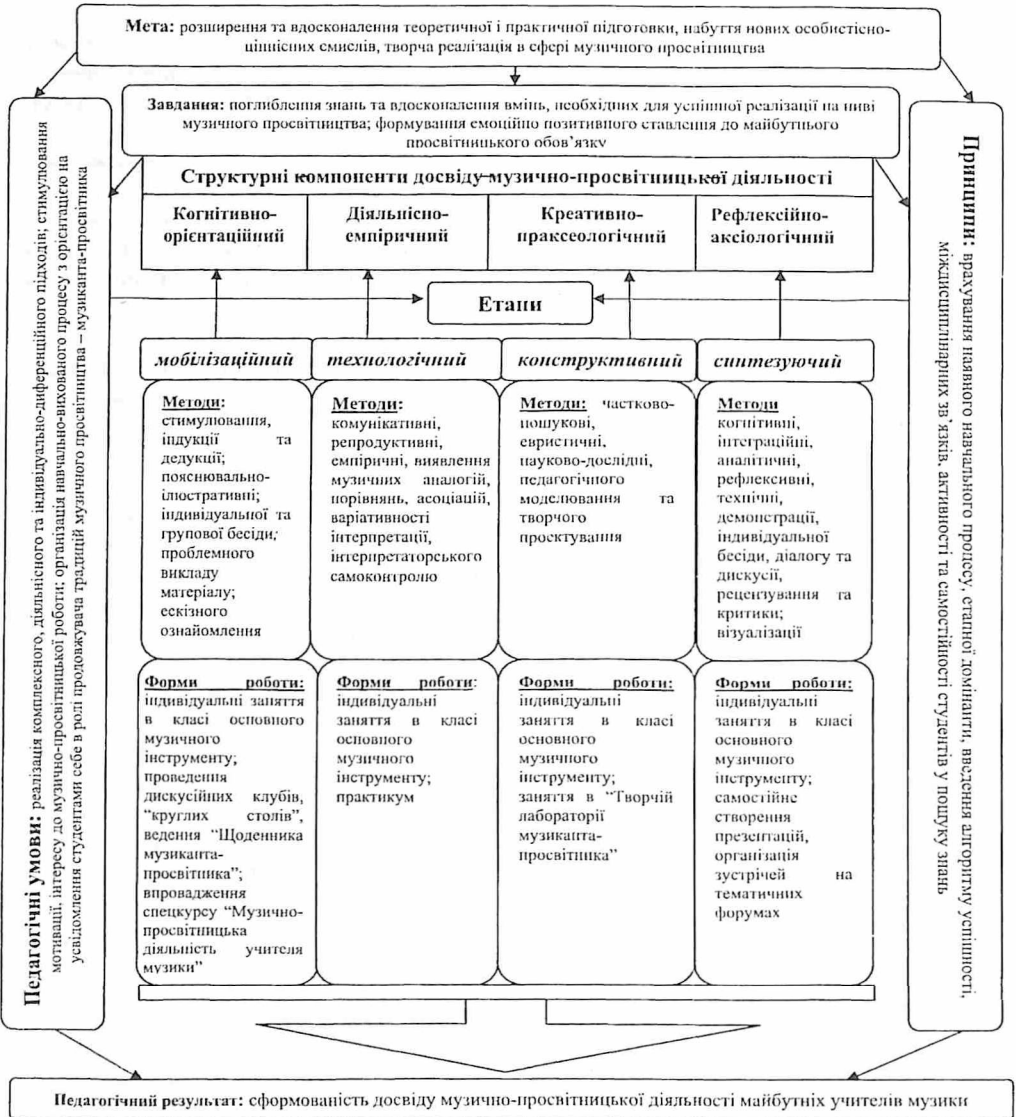

Рис. 1. Організаційно-методична модель формування досвіду музично-просвітницької діяльності майбутнього вчителя музики.

Змістове наповнення компонентної структури досвіду музично-просвітницької діяльності майбутнього вчителя музики дало змогу виділити наступні критерії і показники його сформованості: *ступінь музично-просвітницької компетентності*, показниками якої є інтерес та наявність мотиваційної цілеспрямованості до створення різних форм музичного просвітництва, наявність комплексу знань щодо розробки сценарію музично-просвітницького заходу та особливостей його реалізації, здатність до систематизації та інтеграції навчального матеріалу й орієнтації в сучасних проблемах музичного просвітництва; *міра дієздатності до поліфункціонального використання знань музично-просвітницького напрямку*, серед показників якої є спроможність використовувати музичні знання для створення різних дієвих форм просвітництва, наявність комплексу умінь і навичок щодо розробки й реалізації музично-просвітницького заходу, здатність керувати комунікативним процесом та власним психологічним станом в умовах публічного виступу; *ступінь прояву прагматологічних умінь як інтегрованої здатності до музично-просвітницької творчості*, показниками якої є здатність до модернізації історично зумовлених методів та принципів музично-просвітницької діяльності, спроможність генерувати оригінальні ідеї та втілювати їх у сценарії музично-просвітницького заходу, компонувати, моделювати і варіювати його зміст у відповідності з культурним рівнем аудиторії, наявність художньо-виконавських якостей та володіння прийомами педагогічної імпровізації; *рівень фахової самореалізації студентів у процесі музично-просвітницької комунікації*, показниками якого є усвідомлення значущості музично-просвітницької роботи вчителя музики та здатність до самопізнання й усвідомлення себе майбутнім музикантом-просвітником, наявність бажання і наміру досягти успіху в музично-просвітницькій справі, здатність оцінювати та надавати власні судження творам музичного мистецтва й мистецьким явищам.

У **третьому розділі** *“Експериментальне дослідження проблеми формування досвіду музично-просвітницької діяльності майбутніх учителів музики”* висвітлено організацію констатувального етапу дослідження, реалізацію методики формування досліджуваного феномену, ефективність якої підтверджено результатами порівняльних зрізів експериментальної роботи.

Серед методів діагностування вихідного стану сформованості досвіду музично-просвітницької діяльності студентів вищих музично-педагогічних навчальних закладів були: педагогічне спостереження, опитування (анкетування, бесіда, інтерв'ю), тестування, метод експертної оцінки, ранжування, проєктивний метод (кольоровий тест відношень А. Лутошкіна), творчі завдання, математична обробка експериментальних даних (середня арифметична). Проведене діагностування дало змогу виявити найбільш слабкі моменти в підготовці студентів до музично-просвітницької діяльності, найтипівіші з них: відсутність комплексного уявлення про явище музичного просвітництва та специфіку

музично-просвітницької діяльності сучасного вчителя музики; боязкість шкільної слухацької аудиторії і як наслідок – труднощі з налагодженням психологічного контакту, зворотнього зв'язку з нею; недосконалість лекторсько-виконавських навичок ведення захоплюючої бесіди про музику, низька мовленнєва культура (наявність слів-паразитів, неправильна вимова слів, наголосів, монотонність мовної інтонації); репродуктивний підхід до справи й відсутність імпровізаційних моментів у виступах.

На основі узагальнення отриманих результатів констатувального експерименту визначено три рівні сформованості досвіду музично-просвітницької діяльності майбутніх учителів музики.

Високий рівень (11%) притаманний студентам із загальною ерудованістю, музикознавчою обізнаністю, високою виконавською майстерністю, розвинутими лекторсько-виконавськими вміннями, комунікативними, організаторськими, художньо-виконавськими здібностями, цілковитим володінням методикою створення та проведення музично-просвітницьких заходів, потребою реалізовувати власний творчий потенціал у цій сфері діяльності. Також він властивий студентам із особистісним усвідомленням просвітницького призначення професії вчителя музики і твердою переконаністю в необхідності та ефективності здійснення музично-просвітницької роботи серед учнівського середовища.

Середній рівень (29,4%) виявлено у студентів з формальним ставленням до явища музичного просвітництва, поверховою обізнаністю з питань підготовки музично-просвітницьких заходів та недосконалістю вмінь і практичних навичок їх реалізації, схильністю до шаблонних рішень і репродуктивності в діях. Такі студенти не мали виразної установки й бажання здійснювати музично-просвітницьку роботу, чітко не усвідомлювали просвітницьке призначення майбутньої професії.

Низький рівень зафіксований у більшості студентів (59,6%). Він характеризувався: наявністю установки, що спростовує дієвість просвітництва та його суспільну корисність; байдужістю до здійснення майбутнього просвітницького обов'язку; низькою теоретичною підготовкою з методики музично-просвітницької роботи; незадовільним станом сформованості просвітницьких умінь; неспроможністю до педагогічної імпровізації та слабкими художньо-виконавськими якостями; творчою пасивністю.

Виявлена значна кількість низьких показників зумовила розробку та практичну перевірку методики формування досвіду музично-просвітницької діяльності майбутніх учителів музики. Процес формування такого досвіду умовно поділявся на чотири етапи, кожний з яких передбачав наявність стратегії, завдань, методів і форм роботи.

На **першому етапі (мобілізаційному)** підготовка студентів була орієнтована на інтенсифікацію *когнітивно-орієнтаційного* компонента досвіду музично-

просвітницької діяльності, а саме, на розвиток інтересу й мотиваційної цілеспрямованості як “рушійної сили” оптимізації навчально-експериментального процесу; акумуляцію, закріплення і систематизацію наявних знань та поповнення їх необхідною новою інформацією з питань просвітництва і специфіки просвітницької роботи сучасного вчителя музики. Це передбачало вирішення низки **завдань**: а) стимулювати та забезпечити мотивацію до опанування музично-просвітницької діяльності студентами шляхом роз’яснення її соціальної важливості; б) конкретизувати, систематизувати вже існуючі знання і надати нові, спрямовані на осягнення сутності музичного просвітництва; в) впровадити до самостійної роботи студентів ведення “Щоденник музиканта-просвітника”, який містить анотації музичних творів власної програми з дисциплін виконавського циклу; г) впровадити у навчально-виховний процес розроблений спецкурс “Музично-просвітницька діяльність учителя музики”.

Вирішення цих завдань відбувалося за допомогою *методів*: стимулювання, проблемного викладу матеріалу, ескізного ознайомлення з репертуаром шкільних програм з музики, індивідуальної та групової бесіди, пояснювально-ілюстративних, індукції й дедукції. Пропонувались такі *форми роботи*: індивідуальні заняття з основного музичного інструменту, проведення дискусійних клубів “Знавці музичного мистецтва”, “круглих столів”; самостійна робота студентів з ведення “Щоденника музиканта-просвітника”; організація спецкурсу “Музично-просвітницька діяльність учителя музики”.

Протягом **другого етапу** (*технологічного*), спрямованого на розкриття *діяльно-емпіричного* компоненту досвіду, особлива увага приділялась розвитку вмінь і навичок, необхідних для створення й реалізації музично-просвітницьких заходів. На цьому етапі було розв’язано такі **завдання**: а) трансформувати комплекс набутих знань у “знання в дії” (В. Сластьонін) з наданням їм практико-орієнтувальної спрямованості; б) виробити вміння розробляти й наповнювати сценарій музично-просвітницького заходу цікавим змістом та варіювати його відповідно до культурного рівня аудиторії; в) удосконалити навички презентації музично-просвітницького заходу в умовах публічного виступу.

Реалізація окреслених завдань передбачала застосування наступних *методів*: комунікативних, репродуктивних, емпіричних; ескізного вивчення та ілюстрації музичних творів; музичних аналогій, порівнянь, асоціацій; варіативності інтерпретації та інтерпретаторського самоконтролю. Робота на цьому етапі здійснювалась за такими *формами*: індивідуальні заняття з основного музичного інструменту (фортепіано), самостійна робота студентів, навчальна практика у загальноосвітній школі. Також на другому етапі був упроваджений практикум, який включав: вправи з розвитку ресурсів голосу (динаміки, інтонації), дикційні та дихальні вправи (за В. Шейновим, Л. Петровим); метод “хорового читання” (за Б. Найденовим); тренінг з розвитку комунікативних здібностей (за В. Кан-Каликом); саморегулятивні вправи з м’язової свободи тіла, аутотренінг.

Третій етап (*конструктивний*) забезпечував функціонування *креативно-праксеологічного* компонента досвіду та передбачав максимальний розвиток творчої складової просвітницької діяльності майбутніх учителів музики. Головними **завданнями** цього етапу були: а) вивільнення творчих енергій студента через залучення до справжнього процесу творення просвітницького проекту; б) формування навичок педагогічної імпровізації та артистичних якостей; в) створення ситуацій успішності як необхідного елементу формування мистецького “Я” студента та подальшої творчої самореалізації в музично-просвітницькому напрямку роботи.

Відповідно до визначених завдань використовувались такі *методи*: педагогічного моделювання (рольові ігри, спрямовані на формування суб’єкт-суб’єктної взаємодії – вчителя-просвітника і слухачів), частково-пошукові, евристичні, науково-дослідні, творчого проєктування, використання яких допомагало інтенсифікувати процес підготовки студентів до музичного просвітництва. Основні *форми роботи*: індивідуальні заняття з основного музичного інструменту (фортепіано), створення “Творчої лабораторії музиканта-просвітника”, де у вільний від занять час проводились зустрічі з групами студентів. На них учасників лабораторії залучали до виконання творчих завдань, заохочували до створення власних просвітницьких проєктів. Результатом цього стала поява таких сценаріїв музично-просвітницьких заходів: “Подорож до країни звуків”, “Історія однієї музичної скрипки”, “Віденська прогулянка”, “Тасмниці старовинного роялю”, “Океан і його тасмниці”, “Сторінками “Дитячого альбому” П. Чайковського” та ін. Найкращі з них були презентовані авторами в загальноосвітніх школах.

Четвертий етап (*синтезуючий*) забезпечував активізацію *рефлексійно-аксіологічного* компонента досліджуваного досвіду і був спрямований на закріплення позитивного ставлення до просвітницької складової професії вчителя музики. Серед **завдань** означеного етапу значились: а) включення музично-просвітницької діяльності до простору життєвих інтересів майбутнього вчителя музики; б) стимулювання потреби в здійсненні просвітництва, твердого бажання навчати і виховувати безпосередньо музичним мистецтвом; в) заохочення до самостійного пошуку музично-пізнавальних та музично-ігрових Інтернет-програм, різних форм презентації просвітницької інформації; г) розвиток навичок самоаналізу й адекватної самооцінки власної музично-просвітницької діяльності; д) формування аксіологічних умінь (оцінювання творів мистецтва, співставлення власних міркувань із загальноприйнятими судженнями).

На цьому етапі використовувались *методи*: демонстрації, рецензування та критики, візуалізації, бесіди, діалогу, дискусії, інтеграційні, аналітичні, рефлексивні, когнітивні, технічні (застосування мультимедійних технологій, Інтернет ресурсів). Серед *форм роботи* були: заняття з основного музичного інструменту (фортепіано), на яких спонукали студентів до вираження власних

ціннісних позицій, до комунікативного обміну судженнями стосовно обраної професії; організація тематичних форумів із використанням слайдів, відеоряду; проведення власних відео-презентацій за допомогою використання мультимедійних технологій.

Кінцевий діагностичний зріз дав змогу зробити порівняльний аналіз рівнів сформованості досвіду музично-просвітницької діяльності у студентів контрольної (КГ) та експериментальної (ЕГ) груп. Для порівняння показників у двох вибірках був застосований критерій Фішера φ^* (кутове перетворення Фішера). Загальне порівняння результатів сформованості досліджуваного досвіду в КГ та ЕГ представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Результати обробки експериментальних даних

	Рівні					
	Низький		Середній		Високий	
	Початковий зріз	Підсумковий зріз	Початковий зріз	Підсумковий зріз	Початковий зріз	Підсумковий зріз
Контрольна група						
Частки одиниці	0,5310	0,4690	0,3060	0,3270	0,1630	0,2040
Кутове перетворення	1,6328	1,5088	1,1723	1,2175	0,8312	0,9373
Спостережуване значення критерію φ	0,4335		0,1120		0,2236	
Ймовірність спостережуваного значення за критерієм Стюдента	0,3333		0,4558		0,4129	
Значущість, з якою приймається гіпотеза	0,6667		0,5442		0,5871	
Експериментальна група						
Частки одиниці	0,6740	0,3720	0,2560	0,4190	0,0700	0,2090
Кутове перетворення	1,9262	1,3119	1,0610	1,4081	0,5355	0,9496
Спостережуване значення критерію φ	2,0113		0,9069		0,6211	
Ймовірність спостережуваного значення за критерієм Стюдента	0,0252		0,1862		0,2742	
Значущість, з якою приймається гіпотеза	0,9748		0,8138		0,7258	

Отже, за результатами статистичної перевірки можна зробити висновок, що в КГ не відбулося суттєвих змін у прояві досліджуваних рівнів сформованості досвіду музично-просвітницької діяльності, а відмінності між рівнями показників до та після проведення експерименту є статистично незначущими. Натомість в ЕГ зміни у прояві досліджуваних рівнів є суттєвими. Ймовірність, з якою можна прийняти гіпотезу про наявність суттєвих змін у проявах рівнів, прямує до 1.

Особливо суттєвими є зміни в показниках, які стосуються низького та середнього рівнів. Тобто з імовірністю, близькою до 1, можна стверджувати, що питома вага студентів, що мала низький рівень сформованості досвіду музично-просвітницької діяльності, суттєво зменшилась (ймовірність становила 0,9748), а питома вага студентів з високим рівнем суттєво зросла (ймовірність становила 0,7258).

Таким чином, результати дослідно-експериментальної роботи довели ефективність запропонованої методики та дали змогу говорити про можливість удосконалення процесу формування досвіду музично-просвітницької діяльності студентів у вищих музично-педагогічних навчальних закладах.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження з формування досвіду музично-просвітницької діяльності майбутніх учителів музики були сформульовані наступні висновки:

1. Аналіз філософської і науково-педагогічної літератури дозволив конкретизувати поняття “просвітництво”, а звернення до витоків педагогічної думки дало змогу розглядати його як феномен педагогічної діяльності, очевидну даність професії вчителя, його суспільно значуще професійне покликання. Змістовий аналіз просвітницької роботи вчителя музики в загальноосвітній школі дозволив виділити її специфічні риси. Серед них: музично-вербальна комунікація, зумовлена використанням суто музичних засобів виховного впливу; синкретичність, яка полягає в органічному переплетенні рис багатьох професій та в одночасному впливі (на слуховому, зоровому, вербальному, інтелектуальному, емоційному рівнях) на учнівський процес сприймання музики; умови реалізації просвітницької роботи вчителя музики (публічність, сценічність, масштабність, позаурочний час проведення); певні форми організації, які сприяють налагодженню близького емоційного контакту зі слухачами, спонукаючи до більш вільного висловлювання думок і почуттів.

2. Проведений аналіз різних наукових підходів до визначення категорії “досвід” та врахування особливостей музично-просвітницької діяльності дає змогу визначити *досвід музично-просвітницької діяльності* як складне інтегративне особистісне утворення, що відображає певний художньо-естетичний рівень розвитку особистості і виступає процесом та результатом її свідомої, цілеспрямованої взаємодії з учнівською молоддю з метою розповсюдження музично-естетичних знань, популяризації високохудожніх зразків світової музичної культури, активізації учнівського духовного потенціалу. Це особистісне утворення складається з когнітивно-орієнтаційного (містить уявлення про музичне просвітництво, просвітницьку діяльність учителя музики і сприяє розумінню щодо її здійснення), діяльнісно-емпіричного (передбачає практичну реалізацію музично-просвітницької діяльності), креативно-праксологічного (забезпечує виконання

означеної діяльності на новому творчому рівні), рефлексійно-аксіологічного (зумовлює ставлення до її виконання й отриманих результатів) структурних компонентів.

3. Критеріями та показниками сформованості досвіду музично-просвітницької діяльності майбутніх учителів музики визначено: *ступінь музично-просвітницької компетентності* (показники: інтерес та наявність мотиваційної цілеспрямованості до створення різних форм музичного просвітництва, наявність комплексу знань щодо створення сценарію музично-просвітницького заходу та особливостей його реалізації, здатність до систематизації та інтеграції навчального матеріалу й орієнтації в сучасних проблемах музичного просвітництва); *міра дієздатності до поліфункціонального використання знань музично-просвітницького напрямку* (показники: спроможність використовувати музичні знання для створення різних дієвих форм просвітництва, наявність комплексу вмінь і навичок щодо розробки й реалізації музично-просвітницького заходу, здатність керувати комунікативним процесом та власним психологічним станом в умовах публічного виступу перед слухацькою аудиторією); *ступінь прояву прагматичних умінь як інтегрованої здатності до музично-просвітницької творчості* (показники: здатність до модернізації історично зумовлених методів та принципів музично-просвітницької діяльності, спроможність генерувати оригінальні ідеї та втілювати їх у сценарії музично-просвітницького заходу, компоновувати, моделювати і варіювати його зміст у відповідності з культурним рівнем аудиторії, наявність художньо-виконавських якостей та володіння прийомами педагогічної імпровізації); *рівень фахової самореалізації студентів у процесі музично-просвітницької комунікації* (показники: усвідомлення значущості музично-просвітницької роботи в професії вчителя музики та здатність до самопізнання й усвідомлення себе майбутнім музикантом-просвітником, наявність бажання і наміру досягти успіху в музично-просвітницькій справі, здатність оцінювати, надавати власні судження творам музичного мистецтва й мистецьким явищам).

4. Проведений констатувальний експеримент дав змогу визначити вихідний рівень сформованості досвіду музично-просвітницької діяльності в студентів вищих музично-педагогічних навчальних закладів та виявити існуючі проблеми його формування, а саме: відсутність у системі підготовки вчителів музики окремо визначеної дисципліни з даного напрямку роботи, що призводить до обмеженості, розрізненості й недостатності знань з основ музично-просвітницької роботи майбутнього вчителя музики, методики її здійснення; не приділяється належна увага розвитку специфічних просвітницьких умінь та навичок, про що свідчать такі негативні моменти у виступах студентів, як боязкість шкільної слухацької аудиторії, труднощі із налагодженням діалогічної комунікації, нездатність до емоційно-виразної вербалізації, наявність недоліків

мовленнєвої культури, репродуктивність дій; відсутність у значній кількості студентів усвідомлення себе майбутнім популяризатором музичного мистецтва.

5. Переважна більшість низьких показників сформованості досвіду музично-просвітницької діяльності в студентів довели актуальність досліджуваної проблеми та зумовили теоретичне обґрунтування й розробку організаційно-методичної моделі формування даного досвіду. Розроблена організаційно-методична модель містить мету (розширення та вдосконалення теоретичної і практичної підготовки, набуття нових особистісно-ціннісних смислів, творча реалізація в сфері музичного просвітництва), завдання (поглиблення знань та вдосконалення вмінь, необхідних для успішної реалізації на ниві музичного просвітництва, формування емоційно позитивного ставлення до майбутнього просвітницького обов'язку), педагогічні умови (реалізація комплексного, діяльнісного та індивідуально-диференційного підходів; стимулювання мотивації, інтересу до музично-просвітницької роботи; організація навчально-виховного процесу з орієнтацією на усвідомлення студентами себе в ролі продовжувача традицій музичного просвітництва), принципи (врахування наявного навчального процесу, етапної домінанти, введення алгоритму успішності, міждисциплінарних зв'язків, активності та самостійності студентів у пошуку знань), етапи (мобілізаційний, технологічний, конструктивний, синтезуючий), методи (педагогічного моделювання, творчого проектування; музичних порівнянь і аналогій, інтерпретаційні, демонстрації, візуалізації та ін.), форми роботи (індивідуальна робота в класі основного музичного інструменту; групова робота в дискусійних клубах, "круглих столах"; організація спецкурсу "Музично-просвітницька діяльність учителя музики", практикуму, "Творчої лабораторії музиканта-просвітника", тематичних форумів) та педагогічний результат, що зумовлюється вирішенням поставлених завдань.

6. Експериментальна перевірка методики формування досвіду музично-просвітницької діяльності вчителя музики здійснювалась у чотири етапи (*мобілізаційний, технологічний, конструктивний, синтезуючий*), кожен з яких характеризувався наявністю певної домінанти, що зумовлювала стратегію, завдання та відповідні методи роботи. Програма формувального експерименту реалізовувалася у процесі індивідуальних занять з основного музичного інструменту; під час проходження студентами педагогічної практики; у рамках спецкурсу "Музично-просвітницька діяльність учителя музики", практикуму та під час роботи у створеній "Творчій лабораторії музиканта-просвітника" за допомогою відповідних методів. Результати дослідно-експериментальної роботи дали можливість зафіксувати позитивну динаміку формування досліджуваного феномену в експериментальній групі порівняно з контрольною, що доводить ефективність запропонованої методики.

Виконане дослідження не вичерпує всіх аспектів означеної проблеми. Перспектива подальших досліджень передбачає вивчення таких питань, як

застосування сучасних технологій в музично-просвітницькій роботі вчителя музики загальноосвітньої школи, музично-просвітницька діяльність як засіб соціального виховання студентів факультетів мистецтв, творча самореалізація студентів у процесі здійснення музично-просвітницької діяльності, феномен просвітництва у професійній підготовці вчителя музики.

Основні положення дослідження висвітлено в таких публікаціях:

1. Мельник О. П. Формування досвіду музично-просвітницької діяльності майбутніх вчителів музики як педагогічна проблема / О. П. Мельник // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти : зб. наук. праць. – К. : НПУ, 2009. – Вип. 8 (13). – С. 108-113.
2. Мельник О. П. Досвід музично-просвітницької діяльності майбутнього вчителя музики. Аналіз існуючих підходів до визначення поняття / О. П. Мельник // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти : зб. наук. праць / До 175-річчя Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. – К. : НПУ, 2010. – Вип.9 (14). – С. 46-50.
3. Мельник О. П. Музичне просвітництво як суспільно значуща складова роботи педагога-музиканта / О. П. Мельник // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти : зб. наук. праць. – К. : НПУ, 2011 – Вип. 11 (16). – С. 49-53.
4. Мельник О. П. До проблеми визначення структурних компонентів досвіду музично-просвітницької діяльності майбутніх вчителів музики / О. П. Мельник // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології : наук. журнал. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2011. – №3(13). – С. 364-371.
5. Мельник О. П. Філософсько-педагогічні аспекти феномену Просвітництва / О. П. Мельник // Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету : зб. наук. статей / ред. кол. : І. П. Аносов (голов. ред.) та ін. – Мелітополь, 2011. – Вип.6. – С. 325-331.
6. Мельник О. П. Особенности музыкально-просветительской работы учителя музыки / О. П. Мельник // Педагогика искусства: вопросы истории, теории и методики : межвузовский сб. науч. трудов. – Саратов : Издательский центр “Наука”, 2010. – Вип. 5. – С. 207-212.
7. Мельник О. П. Этапы подготовки студентов к музыкально-просветительской деятельности / О. П. Мельник // Актуальные проблемы искусства: история, теория, методика : сб. материалов II Международной научно-практической конференции. – Минск : БДПУ, 2011. – С. 290-291.

8. Мельник О. П. До проблеми визначення структурних компонентів досвіду музично-просвітницької діяльності майбутніх вчителів музики / О. П. Мельник // Проблеми удосконалення професійної підготовки фахівців мистецьких дисциплін : зб. матеріалів Всеукраїнської відкритої науково-практичної конференції. – Суми : Вінніченко М.Д., 2011. – С.128-130.

АНОТАЦІЇ

Мельник О.П. Формування досвіду музично-просвітницької діяльності майбутнього вчителя музики в процесі фортепіанної підготовки. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика музичного навчання. – Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, Київ, 2012.

У дисертаційній роботі досліджено проблему формування досвіду музично-просвітницької діяльності майбутнього вчителя музики в процесі фортепіанної підготовки. Здійснено ретроспективний аналіз наукової літератури з проблеми дослідження та конкретизовано його основні поняття. Дано визначення поняттю “досвід музично-просвітницької діяльності” майбутнього вчителя музики, розкрито його сутність і зміст. Розроблено й теоретично обґрунтовано компонентну структуру означеного феномену, яка складається з когнітивно-орієнтаційного, діяльнісно-емпіричного, креативно-праксеологічного та рефлексійно-аксіологічного компонентів.

Визначено критерії і показники рівнів сформованості досвіду музично-просвітницької діяльності майбутнього вчителя музики, проаналізовано реальний стан та існуючі проблеми його формування у практиці вищих музично-педагогічних навчальних закладів. Обґрунтовано положення про необхідність оволодіння студентами досвідом музично-просвітницької діяльності, який виступає невід’ємною складовою фахової підготовки та передумовою вдосконалення педагогічної майстерності майбутнього вчителя музики.

Розроблено й теоретично обґрунтовано організаційно-методичну модель формування досвіду музично-просвітницької діяльності, яка включає мету, завдання, педагогічні умови й принципи, етапи та відповідні їм методи і форми роботи, педагогічний результат.

Експериментально перевірено оригінальну методику поетапного формування досвіду музично-просвітницької діяльності майбутніх учителів музики в процесі фортепіанної підготовки у вищих музично-педагогічних навчальних закладах та доведено її ефективність.

Ключові слова: досвід, музично-просвітницька діяльність, структурні компоненти, організаційно-методична модель, методика.

Мельник О.П. Формирование опыта музыкально-просветительской деятельности будущего учителя музыки в процессе фортепианной подготовки. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.02 – теория и методика музыкального обучения. – Национальный педагогический университет имени М.П. Драгоманова, Киев, 2012.

В диссертации исследован феномен просветительства как неотъемлемый функциональный элемент педагогической деятельности, раскрыты содержание, формы организации, принципы и методы просветительской работы учителя музыки общеобразовательной школы. Выявлены особенности, отличающие просветительскую деятельность учителя музыки от аналогичного вида деятельности других учителей-предметников, которые составляют ее специфику. Дано определение понятию “опыт музыкально-просветительской деятельности”, разработана структура данного феномена, которую составляют когнитивно-ориентационный, деятельностно-эмпирический, креативно-праксеологичный, рефлексивно-аксиологический компоненты.

Анализ существующей практики и результаты проведенного констатирующего эксперимента позволили сделать вывод о периодичности, разрозненности педагогических действий, недостаточной методической базе по проблеме формирования исследуемого опыта. Это обусловило разработку организационно-методической модели формирования опыта музыкально-просветительской деятельности будущего учителя музыки.

Предложенная методика формирования опыта музыкально-просветительской деятельности будущего учителя музыки разработана с учётом имеющихся и успешно применяемых в современной практике методических концепциях В. Шацкой, Д. Кабалецкого, Г. Падалки, Н. Плешковой, С. Феруза, И. Феруз, Т. Гордейчевой и была представлена четырьмя этапами: мобилизационным, технологическим, конструктивным, синтезирующим. Программа формирующего эксперимента реализовывалась в процессе индивидуальных занятий в классе фортепиано; во время прохождения студентами педагогической практики; в рамках спецкурса “Музыкально-просветительская деятельность учителя музыки”, практикума и организованной “Творческой лаборатории музыканта-просветителя” с помощью соответствующих поставленным задачам методов.

Данные, полученные по окончании экспериментальной работы, и динамика профессионального роста студентов свидетельствуют об эффективности предложенной методики и возможности ее использования в практике педагогических вузов.

Ключевые слова: опыт, музыкально-просветительская деятельность, структурные компоненты, организационно-методическая модель, методика.

Mel'nik O.P. Formation of educational music activity experience of a future music teacher in the process of piano training. – Manuscript.

Dissertation for the obtaining of scientific degree of candidate of pedagogical science, major 13.00.02 – theory and method of musical studies – National Pedagogical University named after M.P. Dragomanov, Kyiv, 2012.

The dissertation investigates the problem of formation of musical experience and educational activities of the future teacher of music in the process of piano training. Retrospective analysis of scientific literature on the issue of the research is done, and its basic concepts are specified. The definition of the concept of "experience of musical and educational activity" along with its essence and content are presented. The theoretically based component structure of the phenomenon of educational activities is developed. It consists of cognitive orientation, action-empirical, creative, and reflexive-axiological components.

The criteria and performance levels of the studied experience of musical education of future teachers are analyzed according to the real situation and existing problems of its formation in the practice of higher musical educational institutions. Necessity of mastering by students the experience of music and educational activities is proved. It acts as an integral part of professional training and a prerequisite for improving the pedagogical skills of teachers of music.

The theoretically based studies of organizational and methodological model of investigational experience are developed. It includes the purpose, objectives, pedagogical conditions and principles, stages methods, related to them and methods and forms of work, teaching result.

The analysis of the original method of formation of experience of musical education of future teachers in the process of music piano training and higher educational institutions and its effectiveness is proved.

Keywords: educational, music activity experience, structural components, organizational methodical model, method.

НБ НПУ

100152671

Підписано до друку 27.04.2012 р. Формат 60x84/16.

Папір офсетний. Гарнітура Таймс.

Наклад 100 прим. Зам. № 304

Відруковано з оригіналів

Видавництво Національного педагогічного університету
імені М.П. Драгоманова, 01601, м. Київ-30, вул. Пирогова, 9

Свідоцтво про реєстрацію № 1101 від 29.10.2002.

(044) 239-30-26

